

Obsah

Na úvod

Komu je kniha určená	7
Ako váš počítač funguje	7
Čo je operačný systém	8
Ako to všetko spolu súvisí	9
Aký je rozdiel medzi stolným a prenosným počítačom	9

Kapitola 1

Môj nový počítač **11**

Vybalujeme počítač	11
Skrinka – čo na nej nájdete a kam ju uložiť	11
Monitor	14
Klávesnica	14
Myš	15
Káble	16
Vybalujeme notebook	17
Otvorenie a zatvorenie notebooku	18
Zapojenie do zásuvky a nabíjanie batérie	18
A čo klávesnica a myš?	19
Zapájame počítač	21
Mechaniky, prenosné disky a tlačiarne	23
Mechaniky a napáľovačky DVD	23
Flash disky	24
Tlačiarne, webové kamery a ďalšie zariadenia	25

Kapitola 2

Prvé spustenie počítača **27**

Zapíname počítač a čo sa deje po štarte počítača	27
Nemám operačný systém	27
Prvé prihlásenie a orientácia vo Windows	28
Ovládame počítač myšou a klávesnicou	29
Ovládanie klávesnice	30
Klávesové skratky	31
Ovládanie počítača pomocou myši alebo touchpadu	32
Kliknutie a dvojkliknutie	33

Ako používať ponuku Štart	34
Spúšťame programy	35
Spúšťanie programu z ponuky Štart	36
Odkazy na programy na pracovnej ploche	37
Odkazy na programy na paneli úloh	38
Prepínanie medzi spustenými programami	39
Aké programy sú dostupné vo Windows	40
Okná a dialógy	41
Ovládanie okna	42
Tlačidlá a potvrdzovanie dialógov	43
Usporiadanie viacerých okien na pracovnej ploche	43
Vypíname či uspávame počítač	44
Kapitola 3	
Súbory, priečinky a vyhľadávanie vo Windows	47
Prechádzanie priečinkami a zobrazenie súborov	48
Práca s priečinkami a súbormi	50
Vytvorenie nového priečinka	51
Prenomenovanie priečinkov a súborov	51
Kopírovanie súborov a priečinkov	52
Presúvanie súborov a priečinkov	53
Odstraňovanie a Kôš	54
Vymazávanie súborov a priečinkov	54
Obnovenie súboru či priečinka z koša	55
Vysypanie koša	56
Vyhľadávanie	56
Vyhľadávanie v ponuke Štart	56
Vyhľadávanie v okne	57
Knižnice	58
Zahrnutie priečinkov do knižnice	59
Odstránenie priečinkov z knižnice	60
Vytvorenie a odstránenie knižnice	61
Kapitola 4	
Kancelárske programy Microsoft Office	63
Prvý dokument vo Worde	64
Spustenie a orientácia vo Worde	64
Vytvorenie nového dokumentu	65
Pohyb po stránke	66
Píšeme list vo Worde	67
Opravujeme a vymazávame napísaný text	69
Vytvorenie ďalšieho odseku	69
Ako sa vrátiť o krok späť	70
Písanie slov s diakritikou	70
Písanie špeciálnych znakov	72

Základné formátovanie textu	72
Odrážky a číslovanie	74
Uloženie dokumentu	76
Otvorenie uloženého dokumentu	78
Uloženie pod iným názvom	79
Končíme prácu s Wordom	79
Prvá tabuľka v programe Excel	80
Spustenie Excelu	80
Bunky, riadky a stĺpce	81
Práca s hárkami	82
Zapisujeme údaje do buniek	83
Automatické formátovanie tabuliek	84
Uloženie tabuľky	87
Kapitola 5	
Používame Internet	89
Ste pripojení k Internetu?	90
Internet s prehliadačom Internet Explorer	91
Spustenie	92
Na čo slúži adresa WWW	93
Čo sú odkazy a ako ich používať	94
Pohyb po stránke	94
Ako sa pohybovať po Internete medzi stránkami	95
Zväčšenie stránky	95
Vytlačenie stránky	97
Ako na Internete vyhľadávať	98
Vyhľadávanie v katalógu	98
Vyhľadávanie cez vyhľadávač	100
Kapitola 6	
Tlačiarne, fotoaparáty a ďalšie zariadenia	103
Pripojenie tlačiarne, fotoaparátu a iných zariadení k počítaču	103
Práca so zariadením	104
Inštalácia sieťovej tlačiarne	106
Vytlačenie skúšobnej strany	107
Ako tlačiť	108
Tlač vo Windows	109
Tlačíme v programoch Word a Excel	110
Stiahnutie fotografií do počítača	113
Príloha	
Údržba a riešenie problémov	115
Kam umiestniť počítač	115
Ako sa starať o monitor alebo displej	115

Do klávesnice počítača natiekla tekutina	115
Počítač sa nedá spustiť	116
Obrazovka zobrazuje porušený obraz	116
Obrazovka nič nezobrazuje	116
Po pripojení fotoaparátu alebo kamery sa zariadenie nenainštaluje	116
Nefunguje Internet	116
Tlačiareň netlačí	116
Nie je počuť žiaden zvuk	117
Klávesové skratky	118
Práca s oknami	118
Práca so súbormi	118
Internet Explorer	119
Word	119
Excel	120
Odporúčaná literatúra	120
Základy práce s počítačom	120
Základy práce s notebookom	120
Windows	120
Word	121
Excel	121
Internet a e-mail	121
Hardvér počítača a externé zariadenia	121

Register

123

Na úvod

Počítače sú na svete už niekoľko desaťročí. Za ten čas stihli prejsť dlhú cestu – od obrovských sálových počítačov, ktoré zaberali celé miestnosti až po vreckové počítače súčasnosti. Pokiaľ ste sa rozhodli zaobstarať si počítač, mali by ste vedieť, že zvládne oveľa viac, ako len nahradiť písací stroj alebo kalkulačku.

Napriek tomu, že vnútro počítača predstavuje zložitý stroj, na jeho ovládanie nie sú dnes potrebné žiadne technické znalosti, ktorými vás teda v tejto knihe nebudeme zaťažovať. Naučíme vás všetko od zapojenia počítača, jeho ovládania až po základné využitie. Naučíme vás nebáť sa počítačov.

Komu je kniha určená

Ešte ste s počítačom nikdy nepracovali? Nevadí. Táto kniha je určená práve vám. Nie je iba základným manuálom, ale je o tom, ako sa nebáť počítačov. Nebudeme vás zaťažovať technickými popismi ani zložitým vysvetľovaním, alebo nezáživnou teóriou. Naučíme vás, ako si s vašim počítačom od prvej chvíle porozumieť.

V knihe sa dozviete, ako počítač jednoducho a bezpečne spustiť a ovládať. Kniha je tak štartovacou príručkou pre všetkých, ktorí s počítačmi len začínajú pracovať a pomôže vám s prvými krokmi.

Kniha je určená majiteľom stolných, ale aj prenosných počítačov (notebookov alebo netbookov).

Ako váš počítač funguje

Aby ste mohli pochopiť podstatu práce s počítačom, musíte poznať dva pojmy. Vysvetlíme si ich veľmi jednoducho:

- **Hardvér:** ide o konkrétne komponenty či technické diely počítača. Hardvér je to, čo môžete zobrať do ruky – centrálny procesor počítača, operačná pamäť alebo pevný disk. To všetko nájdete v tzv. skrini počítača (pozri ďalej v prvej kapitole). Zjednodušene ale platí, že hardvér je to, čo na počítači môžete zobrať fyzicky do ruky.
- **Softvér:** aby mohol hardvér fungovať, potrebuje byť ovládaný, čiže dostávať inštrukcie ako akýkoľvek iný stroj. Na to slúži softvér, nazývaný tiež programy alebo aplikácie. Programy umožňujú písať, vyhľadávať informácie, počítať alebo hrať hry. Prácou v programoch vznikajú údaje – napríklad textový dokument je výsledkom práce v textovom editore (programovej podobe písacieho stroja). Týmito údajmi však môžu byť aj obrázky či hudba. Všeobecne povedané, softvér je teda tá časť počítača, ktorá sa nedá fyzicky uchopiť rukou. Do počítača dostaneme programy tzv. inštaláciou, teda akýmsi skopírovaním z externého média, napríklad disku DVD.

Čo je operačný systém

Počítač sám o sebe je iba stroj zložený zo súčiastok. Aby ho bolo možné ovládať, musí v ňom byť nainštalovaný tzv. operačný systém (čo je základná forma softvéru). Tento systém je akýmsi sprostredkovateľom medzi strojovými súčasťami počítača a vami. Operačný systém dokáže spracovať inštrukcie, ktoré vy počítaču zadáte pomocou klávesnice a myši (viac v prvej a druhej kapitole) a tieto inštrukcie preloží strojovej časti počítača. Je tiež sprostredkovateľom pre programy, v ktorých pracujete: napríklad vy napíšete text v textovom editore, ale ten komunikuje najprv s operačným systémom a ten následne so strojovými komponentmi počítača, ako je klávesnica či myš.

Váš počítač má pravdepodobne nainštalovaný operačný systém **Microsoft Windows 7** (číta sa majkrosoft vindous sev'n). Je to najnovšia verzia tohto operačného systému. Možno ste už počuli o starších verziách tohto systému, ktoré sú označované Vista a XP. Táto kniha sa ale venuje práve Windows 7, použiť ju však môžete aj pre operačný systém Windows Vista, ktorý je veľmi podobný.

Upozornenie: Súčasťou základnej inštalácie počítača nie je kancelársky balík Microsoft Office 2007 (s programami Word a Excel), ktorý si musíte dodatočne zakúpiť.

Ako to všetko spolu súvisí

Pre lepšiu predstavu toho, ako spolu hardvér a softvér spolupracujú, sa oboznámime s niekoľkými pojmami:

- **Program** je softvér na konkrétnu prácu – napríklad písanie, počítanie, hranie hier či prezeranie Internetu.
- **Dokument** (dátový súbor) je výsledok práce v programe – napríklad v textovom editore napíšete textový dokument, ktorý potom uložíte na disk, aby ste oň pri vypnutí počítača neprišli.
- **Procesor** je centrálny motor počítača. Je to tá strojová časť počítača, ktorá riadi komunikáciu medzi súčasťami počítača a vykonáva úlohy, ktoré zadáte v programoch.
- **Operačná pamäť** je akýsi nehmotný priestor, kam sa ukladajú informácie počas práce s počítačom. Zatiaľ čo procesor je motorom, ktorým údaje iba prechádzajú, pamäť je skladom, kam sa údaje ukladajú a odtiaľ sa tiež načítavajú pre ďalšie spracovanie. Operačná pamäť sa ale pri vypnutí počítača zmaže, preto je potrebné pre zachovanie výsledkov práce v programoch uložiť údaje na disk.
- **Disk** je skladisko s údajmi, ktoré budú dostupné aj po vypnutí počítača. Procesor ani operačná pamäť nedokážu uchovať údaje bez elektrickej energie, zatiaľ čo pevný disk alebo flash disk sú miesta, kde sa údaje uchovávajú aj po vypnutí počítača. Kapacita diskov je, samozrejme, mnohonásobne väčšia, ako je to v prípade operačnej pamäte. Údaje na disku zostávajú dovtedy, kým ich nevymažete.

Aký je rozdiel medzi stolným a prenosným počítačom

Rozdiel medzi stolným a prenosným počítačom v oblasti vizuálnej je jasný každému z nás. Aký je však rozdiel v práci s týmito typmi počítačov? Pozrieme sa na niekoľko rozdielov.

- **Výkon verzus mobilita.** Stolné počítače bývajú výkonnejšie a práca s nimi je tak rýchlejšia. Prenosné počítače sa však dajú ľahko zbaliť do tašky a vziať do terénu, napríklad do práce alebo do školy. Pretože sú prenosné, sú tiež odolnejšie.
- **Pripojenie k elektrickej sieti.** Stolný počítač bude pracovať iba vtedy, keď bude pripojený k elektrickej sieti. Oproti tomu prenosný

počítač dokáže fungovať bez pripojenia k sieti prostredníctvom batérie, ktorú treba dobíjať (pozri kapitolu 1).

- **Ovládanie.** Stolné počítače sa ovládajú pomocou externej klávesnice a myši, ktoré je potrebné pred začatím práce pripojiť k počítaču. Prenosné počítače majú zabudovanú klávesnicu a namiesto myši ponúkajú tzv. touchpad (pozri kapitolu 1), takže na svoje ovládanie nevyžadujú pripojenie externého zariadenia. Ale aj k prenosnému počítaču môžete jednoducho pripojiť externú klávesnicu, myš alebo monitor, pokiaľ to budete potrebovať.
- **Rozšíriteľnosť.** Stolné počítače môžete ľahko a lacno rozšíriť – napríklad kúpiť si väčší disk alebo viacej pamäte, rýchlejší procesor a pod. Notebook alebo netbook sa oproti tomu dajú rozšíriť iba veľmi málo, pokiaľ vôbec, a rozhodne to nie je lacná záležitosť.
- **Životnosť.** Životnosť stolného počítača je podstatne vyššia, k čomu prispievajú dva dôvody: jednak sa neprenáša, takže sa nepoškodzuje a tiež sa dá ľahko rozšíriť, aby vyhovoval súčasným požiadavkám. Oproti tomu životnosť notebooku sa často meria životnosťou batérie, ktorej náhrada je zvyčajne veľmi drahá, takže sa skôr oplatí kúpiť nový a tým pádom aj výkonnejší počítač s novou batériou a zvyčajne dlhšou výdržou.